

De gamle jernverkene og de nye bærekraftsmålene

Jernverksseminaret 4. og 5. september 2021 (lørdag-søndag)

Bildet vårt av de gamle norske jernverkene (1622-1909) preges i dag av at de var motorer for vekst og velstand; at de var sentre for opplysning og innovasjon; og at jernverkseierne og -arbeiderne levde i et harmonisk fellesskap, i en stor «Værksfamilie». Men hva om vi måler de gamle jernverkene med dagens bærekraftsmål? Hvilket bilde vil tre fram da? Vil det vise miljøkatastrofer, økonomisk utbytting og klassekamp, ulikhet i utdanning og for retten?

Jernverksseminaret 2021 vil være et møtested for å presentere ideer og drøfte forslag til hvordan forskning og formidling av jernverkshistorien kan tematisere bærekraftsmålene. Seminaret vil drøfte hvordan minnet om de gamle norske jernverkene har betydning for bærekraftsmålene i dag, og hvordan bærekraftsmålene aktualiserer nye sider ved historien om disse verkene.

FNs 17 bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene ble vedtatt i 2015, og legger føringer for Norges politikk, det vil si også utdannings- og kulturpolitikken.

Lørdag 4. september 2021

Lunsj 1200-1300

Åpning

Øystein Djupedal, styreleder, Næs Jernverksmuseum (bekreftet)

**Kulturdepartementet og Kulturrådets arbeid med bærekraftsmålene i kultursektoren:
Mål og middel, liv og lære, ønsker og resultater**

Torbjørn Urfjell, direktør for Samfunn og arena, Kulturrådet (forespurt)

Foredrag

1. Sosial ulikhet

Utviklingen av økonomisk og sosial ulikhet på Baaseland og Næs Jernverk på 1700-tallet

Frank Meyer, Næs Jernverksmuseum (bekreftet)

2. Utdanning og læring: Jernverkene som sentre for kunnskap og kultur

Nicolai Benjamin Aall og hans naturhistoriske samlinger

JERNVERKSMUSEUM

Fridtjof Mehlum, Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo (bekreftet)

Omvisning: Holt kirke, Lærerseminaret, Landbruksskole
NN

Middag

Søndag, 5. september 2021

3. Likestilling mellom kjønnene

Jernkvinner - Kvinner ved Moss Jernverk høyt og lavt
Jon Emil Halvorsen, Østfoldmuseene (bekreftet)

4. Rettferdighet

Likhet for loven? Jurisdiksjonen ved Fritzøe jernverk og andre jernverk på 1700-tallet
Anita Wiklund Norli, Universitetet i Sørøst-Norge (bekreftet)

Teknologisk innovasjon, bærekraftig produksjon og forbruk

Teknologisk innovasjon og "den brune revolusjon" på Eidsfoss verk på 1800-tallet
Kasper Rogde Søyland, Vestfoldmuseene (bekreftet)

Innovasjon i jernovnsteknologi og -design på Eidsfoss verk 1860-1960
Hilde Woxen Stormark, Vestfoldmuseene (bekreftet)

5. Rettferdig handel

Import og eksport av varer i Oksefjorden belyst ved tollmateriale fra 1700- og 1800-tallet
Kristoffer Vadum, Kuben Arendal (bekreftet)

Lunsj

Avreise